

1. ΤΙ ΚΡΥΒΕΙ Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΗΠΑ - ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 28/04/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 28/04/2024

Σελίδα: 1

Τι κρύβει η κρίση στις σχέσεις ΗΠΑ - Τουρκίας

Ντόμινο εξελίξεων από μια επίσκεψη που τινάχτηκε στον αέρα - Τι δηλώνουν πηγές από την Ουάσιγκτον στο «Β»

Πέτρος Κασιφίης → ΣΕΛ. 20-21

20

Διπλωματία

ΓΝΩΜΗ

Του Π. Κ. Ίωακειμίδου

Αναπόφευκτη και αρνητική

Η αναβολή (ή ματαίωση) της πρώτης (και πολυπόθητης) επίσκεψης του προέδρου Ταγίπ Ερντογάν στην Ουάσιγκτον και της συνάντησής του με τον πρόεδρο Τζο Μπάιντεν (στις 9 Μαΐου) αποτελεί μια αναπόφευκτη ίσως αλλά αρνητική εξέλιξη. Αναπόφευκτη γιατί μετά τον πρόσφατο εναγκαλισμό από τον Ταγίπ Ερντογάν του αρχηγού της Χαμάς, Ισμαήλ Χανίγια, στην Αγκυρα και τη φημολογούμενη μεταφορά της έδρας της οργάνωσης σε τουρκικό έδαφος θα ήταν εξαιρετικά δύσκολο για τον πρόεδρο Μπάιντεν να του ανοίξει τις πύλες του Οβάλ Γραφείου. Από την άλλη, ο πρόεδρος Ερντογάν είχε τοποθετηθεί με ακλρότητα στην απόφαση των ΗΠΑ να χορηγήσουν πρόσθετη βοήθεια στο Ισραήλ ύψους 26 δισ. δολαρίων (περιλαμβανομένων και στρατιωτικής βοήθειας) τη στιγμή που συνέχιζε τις πολεμικές επιχειρήσεις στη Γάζα. Κατηγορεί τις ΗΠΑ για υποκριτική στάση - από τη μια να ζητούν κατάπαυση του πυρός και από την άλλη να προμηθεύουν το Ισραήλ με όπλα για να συνεχίζει τον πόλεμο. Η αναβολή (ή ακύρωση) ήταν επομένως αναπόφευκτη και διευκολυντική και για τις δύο πλευρές, Τουρκία και ΗΠΑ. Και πάντως επιτρέπει στην Τουρκία να την αξιοποιήσει ως ίσως ρωσική πρόξη υπέρ των Παλαιστινίων και εναντίον «των διπρόσωπων Αμερικανών».

Αν και αναπόφευκτη, δεν παύει παρά ταύτα να είναι αρνητική εξέλιξη. Καθώς η εξομάλυνση των τουρκοαμερικανικών σχέσεων ουσιάζει μια σημαντική προϋπόθεση για τη συσχέτιση του Δυτικού κόσμου και της Ατλαντικής Συμμαχίας (ΝΑΤΟ). Αλλά και για την αξιοποίηση ενδεχομένως της Τουρκίας ως Μεσογειακής Δύναμης από πλευράς ΗΠΑ σε διάφορες διμεσοατλαντικές λειτουργίες (Ουκρανία/ Ρωσία, κ.λπ.). Και τέλος η συνάντηση Ερντογάν - Μπάιντεν θα ήταν ευεργετική και για την πορεία της ελληνοτουρκικής προσέγγισης, ιδιαίτερα εν όψει της συνάντησης Μπίτστακ - Ερντογάν στις 13 Μαΐου στην Αγκυρα. Ο Μπάιντεν θα κατάρχευε τον Ερντογάν να παραμείνει στον δρόμο της ελληνοτουρκικής προσέγγισης.

Ο καθηγητής Π. Κ. Ίωακειμίδης είναι πρώην πρεσβευτής - σύμβουλος του ΥΠΕΞ, μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής του ΕΛΙΑΜΕΠ.

Ο Ερντογάν «θα λείπει για δουλειές» στις 9 Μαΐου

Το παρασκήνιο της αναβολής της επίσκεψης του τούρκου προέδρου στην Ουάσιγκτον

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ, Ανταπόκριση Πέτρος Κασφίκης

Οσο και εάν προκαλεί εντύπωση, οι αρχικές φήμες για τη ματαίωση της επίσκεψης του **Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν** στον Λευκό Οίκο δεν προκάλεσαν ιδιαίτερη έκπληξη στην αμερικανική πρωτεύουσα. Όπως είναι γνωστό, ο τούρκος πρόεδρος είναι απρόβλεπτος. Τα προβλήματα που χωρίζουν τις δύο πλευρές δεν τα λέει κανείς και λίγα, οπότε το σενάριο της εμπλοκής ακούγεται αλθθοφανές.

Ωστόσο, η έκπληξη που τελικά αιφνίδιασε τους πάντες στην Ουάσιγκτον ήταν η ίδια η άγνοια γύρω από την επίσκεψη που έγινε γνωστή προχθές. Ο λόγος ήταν πως η αμερικανική πλευρά επιβεβαίωσε μέχρι και την τελευταία στιγμή ότι η προετοιμασία για την επίσκεψη προχωρούσε κανονικά και ότι σύντομα θα είχαμε τις επίσημες ανακοινώσεις.

Σε αυτές τις ανεπισημάντες «διαρροές», οι αξιωματούχοι του Στέιτ Ντιπάρτμεντ και του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας εμφανίζονταν να υποστηρίζουν ότι η φημολογία για την ακύρωση της επίσκεψης ήταν αβάσιμη

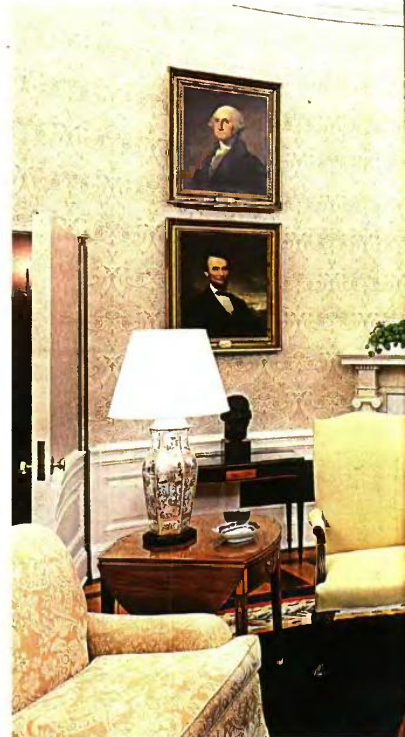
και ότι στηριζόταν σε δημοσιεύματα περιθωριακών τουρκικών ιστοσελίδων. Όταν ρωτούνταν για τις σοβαρές αντεγκλίσεις μεταξύ των δύο πλευρών στο θέμα του Ισραήλ και της Χαμάς, οι ίδιοι αξιωματούχοι απαντούσαν ότι οι ΗΠΑ αξιοποιούν κάθε ευκαιρία για επαφές σε ανώτερο επίπεδο με την Τουρκία και ότι προτιμούν να συζητούν τις διαφωνίες στο τραπέζι του διαλόγου.

Οι πρώτες αντιδράσεις

Εάν και δεν χρησιμοποιούν ευθέως τη λέξη «αιφνιδιασμός», οι πρώτες αντιδράσεις των αμερικανών αξιωματούχων προσαθούν να δώσουν το κλίμα μιας ζαφνικής εξέλιξης και δείχνουν να πετούν το μπαλάκι των ευθυνών προς την τουρκική πλευρά. Πηγές από το Στέιτ Ντιπάρτμεντ υποστηρίζουν ότι οι Τούρκοι ειδοποίησαν ότι η αμερικανική πρεσβεία

στην Αγκυρα ότι υπήρχε κώλυμα με τη συγκεκριμένη ημερομηνία (9/5) λόγω του προγράμματος του Ερντογάν. Βεβαίως, όπως ειθίται, πρόσθεσαν τον αστερίσκο ότι πρόκειται για αναβολή και όχι για ακύρωση.

Με δεδομένο όμως ότι μια επίσκεψη στον Λευκό Οίκο θεωρείται μια πολιτική προτεραιότητα που δεν αλλάζει για απλούς λόγους προγράμματος, δημιουργείται το ερώτημα ποιοι είναι οι πραγματικοί λόγοι που κρύβονται πίσω από την αναβολή της επίσκεψης. Για το συγκεκριμένο θέμα, οι Αμερικανοί τρώνουν «σηνη υδύος», δίνοντας έτσι περιθώριο για διάφορες εικασίες και σενάρια. Παρ' όλα αυτά, στο Στέιτ

Δεξιά θα καθόταν ο Τζο Μπάιντεν, αριστερά ο Ταγίπ Ερντογάν και απέναντί τους οι φωτογράφοι στις 9 Μαΐου. Η συνάντηση όμως αναβλήθηκε επί αόριστον

Στην Αγκυρα με στόχο «ένα βήμα παραπέρα»

Τι προσδοκά η Αθήνα από την 5η συνάντηση Μήτσστακ - Ερντογάν - Στην Ελλάδα τον Μάιο ο αιγύπτιος ΥΠΕΞ και ο εμίρης του Κατάρ

Της Μαρίας Μουρελάτου

Με την ολοκλήρωση της συνάντησης, με επίκεντρο τη «Θετική Ατζέντα», που είχε προχθές Παρασκευή στην Κωνσταντινούπολη ο υφυπουργός Εξωτερικών **Κώστας Φραγκογιάννης** με τον τουρκικό ομόλογο του **Μπουράκ Ακτοσπάρ**, το ενδιαφέρον της ελληνικής διπλωματίας είναι πλέον πλήρως στραμμένο στις προπαρασκευαστικές διεργασίες για το πρωθυπουργικό ταξίδι της 13ης Μαΐου

στην Αγκυρα. Εντός της εβδομάδας επικείται ακόμα μια συντονιστική σύσκεψη, στο πλαίσιο της οποίας αναμένεται να κλειδώσουν λεπτομέρειες γύρω από την επίσκεψη και να προετοιμαστούν τα πιθανά σενάρια που θα μπορούσαν να τεθούν στο τραπέζι του διαλόγου σε αυτή την πέμπτη συνάντηση μεταξύ των δύο ηγετών.

Τα πρόσωπα που θα συμμετάσχουν στη σύσκεψη συντονισμού είναι οι υφυπουργοί Εξωτερικών

Αλεξάνδρα Παπαδοπούλου και **Κώστας Φραγκογιάννης**, ο υπουργός Εξωτερικών **Γιώργος Γεραπετριτς** και η επικεφαλής του διπλωματικού γραφείου του Πρωθυπουργού **Αννα Μαρία Μπισόρα**. Αυτά τα ίδια πρόσωπα θα ταξιδέψουν και στις 13 Μαΐου με τον **Κυριάκο Μπιστοτάκη** στην Αγκυρα, καθώς, σύμφωνα με πληροφορίες, τα όσα θα ανακοινωθούν μετά τη συνάντηση κορυφής με τον **Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν** θα αφορούν και θέματα για τα οποία έχει προηγηθεί επεξεργασία σε επίπεδο Πολιτικού Διαλόγου αλλά και στο πλαίσιο της Θετικής Ατζέντας, όπως για παράδειγμα συνεργασίες στο πεδίο των νέων τεχνολογιών και των νέων ανθρώπων.

Από τη συνάντηση Μπιστοτά-

κη - Ερντογάν, η Αθήνα προσδοκά να επαναβεβαιώσει το καλό κλίμα μεταξύ των δύο χωρών (το οποίο διαταράχθηκε πρόσφατα μετά την ελληνική εξαγγελία για τα θαλάσσια παράκα), να πραγματοποιήσει μια επισκόπηση των συμφωνιών που υπεγράφησαν τον Δεκέμβριο στην Αθήνα, να προετοιμάσει το έδαφος για νέες συμφωνίες (στους τομείς της πολιτικής προστασίας, του τουρισμού και του εμπόριου) και να διερευνήσει κατά πόσο είναι κατάλληλες οι συνθήκες προκειμένου να ανοίξει για πρώτη φορά ο διάλογος για τα «δύσκολα» θέματα: την οριοθέτηση θαλασσιών ζωνών, υφαλοκρηπίδας και Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης.

Επιστρέφοντας από την Αγκυρα, ο Πρωθυπουργός και ο

1. ΤΙ ΚΡΥΒΕΙ Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΗΠΑ - ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 28/04/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 28/04/2024

Σελίδα: 21

Ντιπάρτμεντ ξεκαθαρίζουν ότι οι ομάδες εργασίας (working groups) που ήταν προγραμματισμένες μεταξύ των δύο πλευρών για το επόμενο διάστημα δεν θα επηρεαστούν από αυτή την εξέλιξη. Όπως λένε, αυτές οι διμερείς επαφές θα προχωρήσουν κανονικά και θα έχουν ως αντικείμενο τη Συρία, το εμπόριο και την ενέργεια.

Τα ερωτηματικά

Την Παρασκευή το πρωί, στην Ουάσιγκτον όλοι δήλωναν αιφνιδιασμένοι, καθώς μέχρι το προηγούμενο βράδυ θεωρούσαν την επίσκεψη δεδομένη. Ενδεικτικό του αιφνιδιασμού είναι ότι λίγες ώρες πριν από το δημοσίευμα του

«Bloomberg» για την ακύρωση της επίσκεψης, κορυφαίος αμερικανός αναλυτής και γνωστός επικριτής της Τουρκίας δήλωνε ιδιωτικά σε συνομιλίες σε σεντόριο στη Νέα Υόρκη ότι «έγινε μεγάλη προσπάθεια να μην πραγματοποιηθεί η επίσκεψη Ερντογάν, αλλά αποτύχαμε».

Πολλοί πλέον αναρωτιούνται για το εάν οι «διαρροές» ήταν σκόπιμα παραπλανητικές ή εάν έγινε κάτι ξαφνικά που επιδείνωσε το κλίμα και κατέστησε δύσκολο το περιβάλλον για τέτοια συνάντηση με τον πρόεδρο **Τζο Μπάιντεν**.

Η συνάντηση του Ερντογάν με τον ηγέτη της Χαμάς, **Ισμαήλ Χανίγια**, το περασμένο Σάββατο

στην Τουρκία, προκάλεσε σίγουρα δυσάρεσκα, αλλά η ίδια αμερικανική αντίδραση άφηνε να εννοηθεί ότι δεν θα στεκόταν εμπόδιο για την έλευση του τούρκου ηγέτη στον Λευκό Οίκο.

Πάντως, σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις, δεν αποκλείεται να είναι η αμερικανική πλευρά εκείνη που κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η επίσκεψη δεν μπορούσε να προχωρήσει. Οι διάφοροι λόγοι έχουν ενδεχομένως να κάνουν με την επιβαρυνμένη πολιτική ατμόσφαιρα που δημιουργήθηκε τις τελευταίες μέρες, αλλά και με την αδυναμία των δύο πλευρών να καταλήξουν σε ένα κοινό ανακοινωθέν και ένα συμφωνημένο πλαίσιο για την παρουσία των δύο ηγετών στον Λευκό Οίκο. Σε αυτή την περίπτωση, δεν αποκλείεται ο τούρκος πρόεδρος να έσπευσε να επικαλεστεί λόγους προγράμματος για να προλάβει τις εξελίξεις.

Η εβραϊκή κοινότητα

Μόλις λίγες ώρες μετά τη ματαίωση της επίσκεψης του Ερντογάν, αμερικανοί νομοθέτες έστειλαν επιστολή στον υπουργό Εξωτερικών **Αντονι Μπλίνκεν** στην οποία του ζητούν να πιέσει την Τουρκία προκειμένου να σταματήσει την ομάδα των ΜΚΟ (Freedom Flotilla Coalition) που ετοιμάζεται να αποπλεύσει από την Κωνσταντινούπολη με προορισμό τη Γάζα. Το συγκεκριμένο θέμα, το οποίο αποτελεί προτεραιότητα της εβραϊκής κοινότητας, είναι δύσκολο να φανταστούμε ότι δεν αποτέλεσε αντικείμενο συζητήσεων στις προπαρασκευαστικές συνομιλίες για την επίσκεψη του Ερντογάν στον Λευκό Οίκο.

Β

Εκτιμάται ότι ο τούρκος πρόεδρος έσπευσε να προλάβει εξελίξεις που θα τον έφερναν σε δύσκολη θέση ύστερα από την υποδοχή του ηγέτη της Χαμάς στην Τουρκία

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: REUTERS/ONATHAN ERNST

υπουργός Εξωτερικών Γιώργος Γεραπετρίτης θα συναντηθούν στην Αθήνα, μετά τα μέσα Μαΐου, με τον αιγύπτιο υπουργό Εξωτερικών **Σάμεχ Σούκρ**. Στην εν λόγω συνάντηση θα ρυθμιστούν όλες οι λεπτομέρειες για τη διοργάνωση του 1ου Ανώτατου Συμβουλίου Συνεργασίας Ελλάδας - Αιγύπτου, το οποίο μεταφέρεται χρονικά πέρα από τις 20 Μαΐου (ημερομηνία για την οποία υπήρχε πληροφωρία ότι θα επισκεπτιόταν ο αιγύπτιος πρόεδρος **Αμπντέλ Φατάχ αλ Σίσι** την ελληνική πρωτεύουσα), ενώ δεν αποκλείεται η διεξαγωγή του να λάβει χώρα και μετά την ευρωκλήση της 9ης Ιουνίου. Για το 1ο Ανώτατο Συμβούλιο Συνεργασίας Ελλάδας - Αιγύπτου, την Αθήνα θα επισκεφθεί διευρυμένη κυβερνητική αντιπροσωπεία από το Κάιρο με βασικά θέματα στην ατζέντα των επαφών τις οικονομικές συνεργασίες, τα ενεργειακά, το Μεταναστευτικό και την ευρύτερη διαχείριση της κρίσης στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Στις 28 Μαΐου ο Πρωθυπουργός υποδέχεται στην Αθήνα τον ηγέτη του Κατάρ, **Ταμίμ μπιν Χαμάντ αλ Θάνι**, ο οποίος θα πλαισιώνεται από πολυάριθμη συνοδεία, με θέματα στις συνομιλίες τόσο τα γεωπολιτικά ζητήματα όσο και τις επενδύσεις. Την πρόσκληση για προσέλευση επενδύσεων επανέλαβε την περασμένη εβδομάδα και ο έλληνας ΥΠΕΞ, στο πλαίσιο της περιόδου που πραγματοποιήθηκε σε Κατάρ και Κουβέιτ, με βασικό ζητούμενο τη μεσολάβηση για ει-

ρήνη στη Μέση Ανατολή. Όπως έκανε γνωστό ο Γιώργος Γεραπετρίτης, στο Κουβέιτ συμφωνήθηκαν δράσεις που θα οδηγήσουν σε επενδύσεις μεγάλης κλίμακας επί ελληνικού εδάφους.

Β

Θα διερευνηθεί κατά πόσο είναι κατάλληλες οι συνθήκες προκειμένου να ανοίξει για πρώτη φορά ο διάλογος για τα «δύσκολα» θέματα: την οριοθέτηση θαλασσιών ζωνών, υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ